

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне

“Таварыства беларускай мовы

імя Францішка Скарыны” 2007

© Афармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да свабоды веры

Грамдова

Шаноўнае спадарства! Вы троемаце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці”. Артыкулы з гэтай кнігі пэўна часам з’яўляліся на старонках мясцовай газеты “Інтэгрес” і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і сястры з уніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік тэкстаў, аб напісанае настаяцелем баранавіцкага прыходу св. Мятоды Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надкаваць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу “Навука і рэлігія”. Аўтар абвяргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясутнасці веры ў Бога і навуку, пераканаўча даказваў, што большыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцыі архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасьцежнікамі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці” – гэта першы вопыт псіхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэліканта абыходзяць, “пераканаўча” спасылваючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаннях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка перашкаджае свабодзе, то трэба аб гэтам смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расеі ад дэспатызму. Пераследаванія на радзіме ардын-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. духоўнасць	93
П.23. Хараство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Лішак	111
П.29. “Не хочу иметь ребенка...”	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа галерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134
III	
ЭКЗІСТЭНЦЫЯ Выхавання	137
III.1. Успенне	138
III.2. Акмеалагічная персанажытыя узросці	142
III.3. Тэапсіхалагічны аспект прафесійнасці	150
III.4. Сямейная трапеза экумены	153
III.5. Прафесія	156
III.6. Прафесійны іпец	160
III.7. Сямейная парусія: “Сем хлябоў і дзве рыбы”	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9. Інтэралог	172
III.10. У сям’і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	181
III.12. Ружанец у псіхічным развіцці дзіцяці	188
III.13. “Лебядзінае паляванне”	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічныя раз’ясканні	192
III.16. Педагагічныя прычынны асаблівасці свабоды	196
IV	
ПСІХАПАГІЧНАЯ ПРОПАГАНДЗІ	203
IV.1. Псіхалагічны сэнс Евангелія	204
IV.2. Час казання	206
IV.3. Вызваліцель спаралізаванага	208
IV.4. “Хан будучы ўсе адно”	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Суд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарцызм, альбо выпнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. “Камень, адкінуты будаўнікамі”	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Кр’яжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

11.27. Храм

Дзе пралягае шлях да храма?

Валер

Выбар для беларуса яшчэ існуе ў пошуку асабістага шляху жыцця. Для кагосьці гэты шлях пралягае праз “свечную лавку”, для кагосьці – праз “свечной заводик” (Ильф и Петров). Евангелле вызначае адмысловыя адносіны з храмам: “Наступаюць часіны, калі не на гары і не ў Ерусаліме будзеце пакланяцца Айцу”, але ў “духу і праўдзе” [Ян 4, 24]. Таму хрысціянін пачынае сваю шляхетную дарогу ад праўдзівага Цела Ісуса: “Я ёсць шлях, праўда і жыццё” [Ян 14, 6]. Шлях небяспечны адсутнасцю рэчаў, якія ўпрыгожваюць і пацяшаюць існаванне чалавека. На гэтым шляху ўжо не спажывеш ані гарэлкі з салам, ані тэлевізіі цікавай (хіба толькі БТ), ані табе тэатра альбо Канараў. Шляхетнаму падарожніку ўжо не да гэтых рэчаў. Яму застаецца толькі опнія теа месит рогі, “Усё сваё нашу з сабой”. Належыць узяць Біблію ды з сабой і дваіх з верным сябрам, каторы “В связке с тобой”, той, там поймёшь, кто такой” (В. Высоцкий). Такого сябра ад Бога чалавек спрадвек носіць у сваёй “Рабрыне” [Ян 2, 22]. Калі паверыць, дык ён гэтую “рабрыну” абавязкова пачыналізуе разам са сваім Творцам, Які ніколі не адмовіць і саўжды благаславіць [Быц 1, 28]. Таму да гэтага цяжкага шляху далучаюцца дзеці. Пры шматдзятным раскідзе малыя дзеткі – вялікія клопаты, а вялікія дзеткі – малыя клопаты”. Іх дабрабыт пачынаецца не з устою, але з уставаў, ды не тых дэкрэтных, што з пустага ў парожні, “Бо вусны народаў – пуста-та” [Іер 10, 2]. Уставаў – гэта калішняя чыстыя вусны, па-славянску, “уставаў” ад чыста вусны твае і будзеш прамаўляць уставаў Маімі” [Іер 10, 8].

Вусны чалавека ёсць брамы храма і адначасова, “брамы пякельныя”, і гэта ж яго – сам храм: “Няўжо вы не ведаеце, што пачынаеце? Гэты храм Святога Духа” [1 кар 6, 19] – і хто спустошыць гэты храм, “Таго пакарае Бог” [1 Кар 3, 16]. Святы Ян сведчыць пра Новы Ерусалім, у якім ён “Храма не бачыў, бо Госпад Бог Усемагутны – храм яго і Агнец” [Адкр 21, 22]. Хрысціянская свядомасць ужо не ангажуецца рэлігійным сумлен-

нем, накішталт “дзесяціны на храм”. Але, калі застаючыся сама-сам добрых спраў Хрыста і святых, валодае ўласным правам выбару спосабу ахвяравання Яго цела і крыві. Некалі прыйшлі да мяне на службу дзве жанчыны, здзіўліліся, што храма няма, спужаліся секты ды хуліганства, і я дазваіў такога звычайнага храму. Адсутнасць асабістага выбару вядзе да кампенсацыі любові і свідчэнным трышчэннем, накішталт таго, што выкрываецца і вядомым:

У сваёй буфет извне
Так жэ, как изнутри,
не доминает мне
Нотр-Дам де Пари.
В недрах буфета тьма,
Швабра, епитрахиль²³
Пыль не сотрут. Сама
вещь, как правило, пыль
не тщится перебороть,
не напрягает бровь.
Ибо пыль – это плоть
Времени; плоть и кровь.

Мой добры знаёмы, што падараваў старое кадзіла, вельмі абурывўся, калі ўбачыў яго начышчаным да бляску: “Што ты нарабіў, змыў свяшчэнны пыл храма!” Госпад навучае нас аддаваць пашану храму ў страху як “Пачатку мудрасці” [Пс 110, 10], адначасова настаўляючы ў любові тварыць “усё новае” [Адкр 21, 5].

Набліжэнне Парусіі застае чалавека паўсюдна, нябачна, канкрэтна. Таму дзе ён ні разамкнуў свае вусны, там пралягае яго шлях да храма, асвечанага і ачышчанага “Лазняю воднай пасрэдна слова” [Еф 5, 27]. Так, гарадская лазня, як ужо прыкмеціў чыгач у папярэдніх артыкулах, часта робіцца метафарычным выразам такога ачышчэння. У ёй, як і ў храме, усе роўныя, бо “голыя і не саромеюцца” [Быц 2, 25] нават жанчын-працаўніц у мужчынскім аддзяленні. Як у храме, так і ў лазні ачышчаецца не той, хто “лье ваду”, але той, хто сам стаў чыстаю крыніцаю ветлівасці. Але тут, у лазні, цялесная чысці-

ня часта лямантуе пад уціскам моўнага бруду. Тады застаецца альбо зачыніць вушы ды маўчаць, альбо звярнуцца з пытаннем да чалавека з залатым крыжам на грудзях, страціўшага сорам, ці не з пекла ён, бо вусны яго міжволі рэдукуюць цемру. На свой подзіў, чую ў адказ: “Вы правы”. І вось ахінае надзея, што храм беларуса будзе пабудаваны ў хуткім часе, бо ёсць яшчэ чыстыя і разумныя мужчыны на гэтым свеце, якія прызнаюць чысціню слова.

Вось, Валер, адказ на зададзенае пытанне: шлях да храма пралягае праз ваша сэрца. Ці варта станавіцца на гэты шлях? Калі маеце ў сабе любоў і страх, дык для вас іншага шляху няма. Любоў утварае ў нашым цялесным храме змест і сэнс жыцця, а страх – формулу мудрасці: “І так ва ўсім, як і рэчаце, каб з вамі паступалі людзі, так паступайце і вы з імі” [Мц 7, 12]. Ці страшны гэты шлях? Многія яго ігнаруюць, бо “Тады збаяцца яны страху, дзе няма страху” [Пс 13, 5]. Роўна 25 год таму цёмнай ноччу над Шчарай 18-гадоваму юнаку, згоднаму, як і ягнё, я падараваў цемру “Дыямату”, а ён мне – святло Евангелля з шляхетнай прапановай да зацягата марксіста: “А если Он прямо сейчас, к тебе придёт?”. Я не адказаў, што гэта немагчыма, я адказаў: “Это страшно”. І гэта была кропка адліку таго шляху да храму Ягняці Богага, што пралягае праз бяспрашнае сэрца баранавіцкіх небожыхароў.

